

Azad Qaradərəli

təyirdi. Ömründə yanından yerə qoy-mazdı. Deyəsən Rəhim müəllimdi, ya Əjdər idi, dostlarıyla ilişmişdilər bir dəfə ki, sən canın aç görək o "papk"da nə var ki, onu hətta evdəkilərə də etibar eləmişsən? Az qala toya da bu qoltuğunda gedirsən? Açmamışdı... Bu bir az mənim çox şəxsi, pis çıxmasın... Freydin sözü olmasın, intim hissəm kimidi... ona görə, onunla işiniz olmasın... demişdi.

Dayandı. Yenə içinə nəşə dolurdu. Yox, bu indi ayrı hal idi. Deyəsən, içinə dolanlar indi canına hopurdu. Çoxdan, lap çoxdan yazmaq istədiyi bir hekayə vardı, öldürürdü onu... yazabilirdi... yox, yazmağına yazardı, di gel ki, qəhrəmanın üzünün cizgilə-

morta boyu, kaşalot fisiltısına, tısbəğə tıslıtısına bənzəyən səsi, bir də kölgəsi vardı... Kölgəsi... ya, canım bunun kölgəsi nə gəzir? Mən nə düşünürəm, bu özü elə kölgəydi dəne... Veee... Səən canıncün, kölgədi ki var...

Bax, bu kölgədən möhkəm yapışmaladı. İpucu ordadı. Hekayənin qəhrəmanı Kölgə olacaq... Hə də, daha durub iyirmi birinci əsrdə "Başsız atlı" yazmayacaq ki? Elə yaxşısı kölgədi... bəs kimin kölgəsi, yaxud nəyin kölgəsi?.. Eh, heç bir hekayə onu bu qədər üzümüşdü... Ters kimi evə də çatmağa azalıb... Bəlkə qayıdıb gəl-di-yi yolu təzədən irəli-geri ələsin? Buralar da hamısı qonum-qonşudu... Deməzlər doktora nə olub, manevar eləyir? Əşşi, cəhənnəmə ki... Əsas bu içinə dolan yazıdan qurtulmaqdı...

Qayıdıb yolu geri addımladı. Hiss elədi ki, geri qayıdanda elə bil hissiyatı korşalır, eyni yolu eyni yerdən getməmişdi axı ömründə. Bir az sola burulub qaranlığın içiyə addımladı. Yaxşısı qaranlıqdı. Səni görmürlər, amma sən işıqdakıların hamısını görə bilirsen. Müşahidə üçün bundan yaxşısı yoxdu. Bu vaxt kaşalot səsi yenə eşidildi. Bildi ki, bu, əslində ya-

(Rafiq Tağının xatirəsinə)

nən iki yüz, üç yüz metr məsafə qət edib, evə girsin, çay-çörək istəmədən başlasın yazmağa. Onun xasiyyətinə bələddilər, heç dindirən də olmayacaq. Birinci dəfə deyil ki...

Amma yox... üzünü heç, onu bilir ki, görəmməyəcək, səsinə bir az da eşitsə, yaxşı olar... O səsin tısbəğə tıslıtısını, kaşalot fisiltısını, (tısbəğə heç, onu kəndlərində çox görüb, amma bu kaşalot şoğəribi bircə dəfə də həyatda görməmişdi, eləcə kinolarda, bəlgəsəllərdə görmüş, səsinə, fisiltısını, ya bəlkə fişiltısını eşitmişdi, vassalam... tısbəğəyə nə var ki, tısbəğə məsələsi olsa, heç özünə bu qədər əziyyət verməzdi...) ya bəlkə fişiltısını olduğunu dəqiqləşdirmək istəyirdi...

Bura da düm qaranlıq oldu... Əşi, cəhənnəmə ki! Təki o içinə dolan yazını bu qaranlıqda olsa da çözü bilsin, özü üçün aydınladırsın, özünün-kü eləsin... Gedib döyəcəsin bilgisyarın düymələrinə, canı qurtarsın...

Səs lap qulağının dibində eşidil-

dedi: "Ora yox, ora sümükdü, ay uşaq. Sən bəs "Didaktika dərsləri"ni oxumamısan? Əzələyə, əzələ olan yerə vurmaq lazımdır. Heç üzünü də göstərib eləmə... Səsinə eşitdim, doldu içimə, bədsi... İndi məni öldürməsən, gedib rahat yazsa bilərəm yazımı... Nədi, niyə özünü itirdin? Mənim güllümsünməyim səni həvəsdən saldı?... Bax, indi mən çıxıb gedərəm, yaxud qışqıraram... Gəlib səni tutarlar, yaxud qorxub qaçarsan, işin yarımcıq qalar... Sən axı söz verməmiş, tapşırıq almısan... Gərək öhdənə düşəni yerinə yetirəsən..."

İkinci zərbə çiyinə deydi... Yenə sümük?! Ə, bu lap əfəldi ki... Zalım balası, sən bu boyda bədəndə bir yumşaq toxuma tapa bilmirsən? Oxumaq lazımdı, oxumaq! Camaatın qatili də savadlı olur... Roskolnikovu tanıyırsan? Hardan tanıyacaqsan? Mənim davam bax, bu savadsızlıqdır, xurafatlıdır. Əlində bıçaq var, amma onu eməlli işlədə bilmirsən. Niyə? Çünki şkola yoxdur. Yabayla, dəhrə-baltayla qətl olmaz, atam-qardaşım. Dəhrə-yaba dövrü qurtardı. İndi sivil qaydalarla iş görülür...

Üçüncü zərbə düz qovluğun üstünə düşdü, onu deşib qabırğasını qırdı, amma ürəyə çatmadı... Qovluqdakı hansısa kitab zərbənin gücünü azaltmışdı...

Növbəti zərbə qarın boşluğunu tutanda fisiltı daha bərk eşidildi, özü də fişiltı şəklində. Bilmədi, kaşalotun səsiydi, yoxsa bıçaq yarısından fısqıran qarın şiriltisiydi...

Qalan zərbələri indi xatırlamır. Bir onu bilir ki, kaşalot nigaran addımlarla aralandı, sonra da qaçmağa başladı. O isə asfalta süzülən qanıyla içinə dolmuş yazını bədənindəki dustaqlıqdan azad elədi. İlk dəfəydi ki, qanla yazı yazırdı. Amma yaman rahat imiş beləsi. Yoxsa it zülmü çəkirsən yazanda. Əlin-ayağın sözüne baxmır, titrəyirsən, səni çağıranı yamanlayırsan, telefonu söndürürsən, qadın sancı çəkən kimi içindən çatlaya-çatlaya, dağıla-dağıla yazırsan... Ta ki, azad olanacan...

Asfalta qan damcları süzülürdü. O isə evə qalxmağa tələsmirdi. Evə qalxsa, yazı dayanacaq. Onu isə həyatı bahasına olsa belə, yazmalıydı. Bu bəlkə elə son yazısıdı. Bir də axı o ilk dəfə qanla yazmağın ləzzətindən özünü məhrum edə bilirdi.

Yenə yazıçılığı həkimliyinə qalib gəlmişdi. Əsər bitir-bitməz doqquz mərtəbəli binanın pillələri ilə qalxmağa başladı. Pillələrə adda-budda qan izləri düşürdü. Yazının sonundakı üç nöqtə işarələyi idi bunlar...

“Yenilən şəxsin üzündə təbəssüm görünəndə yenən şəxs qələbənin ləzzətini itirir”

(V. Şekspir)

(Hekayə)

Yolun qalan hissəsini ayaqla getməyi qərara aldı. Belə daha yaxşıydı: həm bolluca düşünə bilirdi, həm də altmışdan sonra ayaqlarını daha çox işlətməliydə. Bu vaxta qədər başını çox işlətməmişdi, indi gərək ayaqlarına da fikir versin. Başı da, bədəni də gəzdirən, hələ desən yaşadan bu iki arıq ayaqlardı axı. Allah eləməmiş, birdən ayaqları işləməsə, onda həyatın sonu olar. O həkimliyini də, hələ desən yazıçılığını da bu iki ayağa borcludur. Kəndlərdən Bakıya, oradan da Moskvaya onu bu ayaqlar hərleyib. Ona görə piyada... yox, hərdən məcbur olub işlətsə də, onun bu sözdən acığı gəlirdi. Gül kimi "yayaq" (dərdə bax də, öz halal-hümbət türk-cəmizin sözünü dırnaqda yazmağa məcbursan) sözünü qoyub, bu gəlmə "piyada"ni niyə işlətməliyəm axı?! İndi götürüb yazacam "yayaq", hamı düşəcəkdir üstümə ki, hoqqabazlıq edir... Onsuz da adım vayqanlıdı... (Hə, bu "yayaq" əski sözlərimizdəndir, indiki "piyada"nın yerinə işlənilib bir zamanlar. "Sayru"muz "xəstə", "sakat"ımız "çikəst" olan kimi... Düzünə qalsa, çoxları məni kosmopolit hesab eləyir, amma mən əslində milli birisiyəm... millətçi yox, haaa, milli... Yəni, millətini sevən... Amma daha "tanrı türkü qorusun"acan deyil... Ona görə yazmışdım də "bəs tanrı o biri millətlərin başına daş salsın?!" Yenə məni topa tutdular... ")

Qovluğunu qoltuğunda elə tutmuşdu ki, deyirdin bu saat salacaq yerə. Amma o qovluğu canı qədər is-

Üç nöqtə

rini görə bilmirdi. Görməyinə görəydü, amma deyəsən, bu adam onun bələd olduqlarından deyildi. Elə bil ki, başı yoxdu... eləcə uzun qolları, yarı-

zının yetişməsi deməkdir. Obrazı görmək, yaxud səsinə duymaq, o deməkdir ki, yazı doxsan faiz hazırdır. Bircə o qalırdı ki, geri qayıdıb təxmi-

di. Tısbəğə səsi deyildi, yüz faiz... Kaşalot? Bəs o dəniz, yaxud okean heyvanıdı axı deyəsən? Xəzərdə də gərək ki, beləsi olmamalıydı. Bəs quruya necə çıxıb? Bəlkə səhv eləyirəm? Mənə nə olub, niyə yaddaşıma aşağı qeqavaytla çalır? Hə də dəqiqləşdirmək lazımdır, axı nə cürə heyvandı? Eeee... Hə, deyəsən qeqavayt yüksəlmişdi... Balınaydı də... Nə balına canım, bunun üzünü görməyə də dişləri açıqca açılır ki... Balınanın dişimi olur? Ehhh... Qocaldın yeni? Dayan, googlenin vikipediya düyməsini bas: aha... budur... "Kaşalot – balınalar dəstəsindən dişli balınalar yarımdeştəsinə aid iri dəniz... yırtıcısı..." Bildin? İndi rahatlan.

-Hissss... fışsss... fışşşşşşş... Qaranlıqda bu səslərin ardından bıçaq parıltısı gözünü qamaşdırdı. Onun nə başı vardı, nə bədəni – eləcə səsi, hisiltısı, fisiltısı, fişiltısı və bir də ildırım çaxan kimi havada qövs cızan bıçağının parıltısı vardı...

Əvvəl elə bildi ki, qovluğunu qapacaq. Onu sinəsinə basıb gözlədi.

İlk zərbə qoluna deydi və hiss elədi ki, Kaşalot təcrübəsizdir.

Geri çəkilsə də bütün təcrübəsizləre təcrübə dərsləri keçəndə etdiyi kimi indidə müqavimət göstərmədi, eləcə dayandı. Ürəyində isə bunları